Aan het College van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Ridderkerk

Datum: 25 maart 2026

Betreft: **Advies Beleidsregels Kinderopvangtoeslag**

Geacht college,

Op uw verzoek ontvangt u hierbij ons advies betreffende de voorgenomen wijziging van ‘Beleidsregels Kinderopvangtoeslag.

In ons laatste bestuurlijk overleg hebben we aangegeven dat het beleid in het sociale domein de laatste jaren onzes inziens is verbeterd.
Ook de beleidsregels waar we nu advies op geven vallen daaronder.
Tegelijkertijd hebben we aangegeven dat de uitvoering van het beleid achter blijft op het ambitieniveau van het beleid.
De mooie ambities en beloften hebben verminderde waarde als de uitvoering in de praktijk niet tot het gewenste resultaat leidt. Dat zou kunnen verbeteren als beleidstukken ook de belangrijkste richtlijnen voor het uit te voeren beleid bevatten.
We zien ook hier dat het beleid te veel ruimte voor interpretaties in de uitvoering toestaat.
Daarbij is effectieve informatieoverdracht, door de gemeente, aan de doelgroep een van de belangrijkste kernwaarden.
Omdat dit uitvoeringsissue nagenoeg geldt voor al het beleid in het sociale domein is ons terugkerend algemeen advies dan ook, nog steeds, om de uitvoering beter te laten aansluiten op het beleid en de bepalingen om dat te laten slagen op te nemen in het beleid.

In de uitvraag is ons gevraagd ons advies te beperken tot de was-wordt-lijst.
Dit verzoek verbaast ons enigszins, omdat de aanpassing van de beleidsregels een uitgelezen moment is om de opmerkingen op alle beleidsregels die wij ontvangen van onze achterban te verwerken en het beleid integraal op de problematieken binnen de doelgroep aan te passen.
In de eerste, schriftelijke dialoog hebben wij antwoord gehad op onze eerste vragen. Daarin werd in hoge mate verwezen naar de ongewijzigde beleidsregels. De overige antwoorden vonden wij onvoldoende gemotiveerd, vandaar dat we op gehele tekst van beleidsregels ons advies uitbrengen.
Op de volgende pagina’s vindt u onze 20 adviezen, voorafgegaan door de beleidsteksten waarop die van toepassing zijn. We eindigen met een algemeen advies. In de bijlage het vraag-en-antwoord-document uit de dialoogfase.

info@burgeradviesraadridderkerk.nl
www.burgeradviesraadridderkerk.nl
WhatsApp: 06 42 04 72 31

Beleidstekst:
Intitulé
overwegende dat:

- *het wenselijk is om ouders te ondersteunen bij het combineren van zorg voor **jonge kinderen** met werk, scholing, maatschappelijke participatie, inburgering of het opvangen van sociaal-medische problematiek, en dat kinderopvang hierbij een noodzakelijke randvoorwaarde kan zijn.*

Advies 1
Aanvulling: " . . . . jonge kinderen **en kinderen met een beperking**".
Want oudere kinderen met een beperking worden nu uitgesloten, ook al zou dit kunnen vallen onder sociaal medische omstandigheden.

Beleidstekst:
Hoofdstuk 1 – Algemene bepalingen
Artikel 1: Begripsbepalingen

1. *In deze beleidsregels wordt verstaan onder:*
   a. *College: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Ridderkerk;*
   b. *Traject: het door de gemeente vastgestelde plan van aanpak in het kader van de Participatiewet, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW), de Wet inkomensvoorziening arbeidsongeschikten zonder arbeidsverleden (IOAZ) of de Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004), dan wel het Persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP) als bedoeld in de Wet inburgering 2021;*
   c. *Inburgeraar: persoon die op grond van de Wet inburgering 2021 een inburgeringsplicht of -recht heeft en begeleiding ontvangt van de gemeente;*
   d. *Wet: de Participatiewet, IOAW, IOAZ, Bbz 2004 en Wet inburgering 2021.*
2. *Voor zover in deze beleidsregels begrippen worden gebruikt die niet nader zijn omschreven, wordt aangesloten bij de begripsbepalingen van de in lid 1 onder d genoemde wetten.*

Advies 2
We zien vaak dat de doelgroep moeite heeft met de gehanteerde begripsbepalingen. Enerzijds zien we haast onnodige logische basisbegrippen opgenomen, zoals 'college' en anderzijds zien we de echt relevante begrippen, die van wezenlijk belang zijn voor een juiste interpretatie, weggelaten worden, zoals 'ouder', 'ouderbijdrage' (vaak elders bedoeld als 'vrijwillige ouderbijdrage'), 'beschikking' vs 'besluit', indicatie, indicatiestelling, etc. Met name (!): Startdatum, Ingangsdatum en Vaststellingsdatum, deze termen worden door elkaar gebruikt en zijn niet SMART, waar wel veel vanaf hangt voor de aanvrager. Artikel 1.2 dekt ook niet altijd de lading en maakt het onnodig een zoekplaatje.

Beleidstekst:
Artikel 3: Aanvraagprocedure

1. *Een aanvraag voor een tegemoetkoming kinderopvang wordt ingediend met gebruikmaking van het door het college vastgestelde aanvraagformulier.*
2. *De aanvraag wordt pas in behandeling genomen indien deze volledig is.*
   Hier gaat het vaak mis in de uitvoering.
3. *Indien de aanvraag onvolledig is, krijgt de aanvrager een termijn om de aanvraag aan te vullen.*

Advies 3
Ad punt 3 toevoegen: "redelijke" termijn, of beter: SMART maken. Aanvrager weet niet wat gebruikelijk is en waar die aan toe is.

Beleidstekst:

4. *Indien de aanvraag na deze termijn niet volledig is aangevuld, kan het college besluiten de aanvraag buiten behandeling te laten.*

Advies 4
Termijn aangeven wanneer dit wordt gecommuniceerd na indiening van de stukken.

Beleidstekst:

5. *De aanvraag wordt ingediend binnen acht weken **nadat** de kinderopvang is afgenomen ten behoeve van het traject.*

Advies 5
De aanvraag kan kennelijk niet worden ingediend vóórdat het traject gestart wordt?
Moeten ouders eerst financieel voorschieten, en dan afwachten of het vergoed wordt? Hoe worden ouders van dit risico op de hoogte gesteld? Onduidelijk. Advies: SMART maken.

Beleidstekst:

6. *Het college kan in de beschikking nadere voorwaarden stellen met betrekking tot de indicatiestelling, de beoordeling van de noodzaak, de inkomensvaststelling, de herbeoordeling en de administratieve afhandeling.*

Advies 6
Neem "indicatiestelling" op in de begrippenlijst

Beleidstekst:
Artikel 5: Ingangsdatum verlening van de tegemoetkoming

1. *De ingangsdatum van de tegemoetkoming kinderopvang is afgestemd op de afspraken uit het plan van aanpak, het PIP als bedoeld in de Wet inburgering 2021 **en** de toekenningsbeschikking tegemoetkoming kinderopvang op grond van sociaal-medische omstandigheden.*

Opmerking
volgens dit artikel wordt de ingangsdatum alleen vastgesteld als er sprake is van sociaal-medische omstandigheden. Onbedoeld wordt artikel 2.1a uitgesloten (en/of).

2. *Tegemoetkoming kan niet met terugwerkende kracht worden toegekend vóór de startdatum van het traject.*

Advies 7

Verduidelijk voor de aanvrager wat het verschil is tussen de startdatum en de ingangsdatum, aanvraagdatum, beschikkingsdatum en vaststellingsdatum (zie art. 3).

Beleidstekst

3. *In geval van een sociaal-medische omstandigheid als bedoeld in artikel 8 wordt de tegemoetkoming verleend met ingang van de datum waarop de noodzaak is vastgesteld.*

Advies 8

Dit kan worden geïnterpreteerd als dat een tegemoetkoming volgens artikel 2.1.a wordt verleend met ingang van de datum van noodzaak. Afhankelijk van de termijnen in artikel 3 kan dit tot gevolg hebben dat maanden kinderopvang niet worden vergoed, zeker als de termijn van artikel 3.5 volledig wordt benut. Advies: verduidelijken.

Beleidstekst

Hoofdstuk 2 – Uitbetaling, vaststelling en handhaving

Artikel 7: Uitbetaling en vaststelling

1. *De tegemoetkoming wordt als voorschot verstrekt.*
2. *Indien sprake is van kinderopvang op basis van een sociaal-medische omstandigheid, wordt de tegemoetkoming rechtstreeks uitbetaald aan de kinderopvangorganisatie.*

Advies 9

Verduidelijk hoe en wanneer de tegemoetkoming wordt uitbetaald als er géén sprake is van sociaal medische omstandigheden, dus volgens artikel 2.1.a.

Beleidstekst

3. *De kinderopvangorganisatie dient de factuur in dat geval rechtstreeks in bij de gemeente.*

Advies 10

Er is hier niet opgenomen hoe in andere gevallen wordt uitbetaald. Advies: verduidelijken.

Beleidstekst

4. *Na afloop van het kalenderjaar of na beëindiging van de kinderopvang stelt het college de tegemoetkoming definitief vast.*

Advies 11

Motiveren met welk doel dit wordt gedaan. Of geef aan dat dit geen gevolgen heeft voor de afnemer.

Beleidstekst

Hoofdstuk 3 – Sociaal-medische omstandigheden

Artikel 8: Tegemoetkoming op grond van sociaal-medische omstandigheden

1. *Het college kan een tegemoetkoming verlenen voor kinderopvang op grond van sociaal-medische omstandigheden indien:*
    a. *sprake is van medische, psychische of psychosociale problematiek bij de ouder;*

Advies 12

Onduidelijk of hier de ouder bedoeld wordt die deelneemt aan een traject of de ouder die onderdeel is van het netwerk bedoeld in het opvolgende artikel c. Advies: verduidelijken.

Beleidstekst

b. *kinderopvang aantoonbaar noodzakelijk is ter ontlasting van de ouders en ter waarborging van de veiligheid, ontwikkeling of stabiliteit van het kind;*
c. *het eigen netwerk en de eigen kracht van het gezin ontoereikend zijn;*

Advies 13

Of het eigen netwerk ontoereikendheid is kan alleen afdoende bepaald worden door de aanvrager, vanwege de AVG. Advies: anders formuleren.

Beleidstekst

3 *De omvang van de kinderopvang wordt afgestemd op de vastgestelde noodzaak en bedraagt maximaal:*
    a *voor kinderdagopvang (0–4 jaar): 11 uur per dag, maximaal 3 dagen per week*
    b *voor buitenschoolse opvang (4–12 jaar): maximaal 3 middagen per week.*

Advies 14

Zie in dit verband ook de Advies 1 m.b.t. oudere kinderen (13-18) met een beperking

Beleidstekst

4 *Gedurende de looptijd van de sociaal-medische indicatie wordt het gezin begeleid door het team Ondersteuning Jeugd en Volwassenen.*
5 *Er wordt een ondersteuningsplan opgesteld met concrete doelen gericht op verbetering van de gezinssituatie.*

Advies 15

Termijn van levering na ingangsdatum of startdatum opnemen, anders kan het nagenoeg zinloos zijn binnen een termijn van 6 maanden (praktijkervaring).

Beleidsregeltekst

6 *De voortgang van het ondersteuningsplan wordt periodiek gemonitord.*

Advies 16

Frequentietermijn aangeven, anders kan het nagenoeg zinloos zijn binnen een termijn van 6 maanden (praktijkervaring).

Beleidstekst

7 Halverwege en voorafgaand aan het einde van de indicatie vindt een evaluatie plaats.

Advies 17

Verduidelijken wat hier bedoeld wordt met “indicatie”. Het “traject”?

Beleidstekst

Artikel 10: Beëindigingsdatum

De tegemoetkoming wordt beëindigd met ingang van:

a. de datum waarop geen recht meer is op de Toeslag Kinderopvang;
b. de datum waarop het traject/uitkering wordt beëindigd of wijzigt;
c. de datum waarop de sociaal-medische omstandigheden eindigen of worden ingetrokken.

Advies 18

Verduidelijken op welke gronden, limitatief, een uitkering kan wijzigen, en hoe dat gecommuniceerd wordt. Zie in dit verband ook artikel 11.1.

Beleidstekst

Artikel 11: Verplichtingen van de ouder

1. *De ouder doet het college onmiddellijk na het bekend worden daarvan uit eigen beweging schriftelijk mededeling van inlichtingen en gegevens die kunnen leiden tot de vaststelling van een lagere of hogere tegemoetkoming.*

Advies 19

Verduidelijken wat wordt bedoeld met “daarvan”. In hoeverre is een wijziging een wijziging die van invloed is op de toekenning? Zie ook Advies 18.

Beleidstekst

2. *De ouder verstrekt desgevraagd aan het college, binnen een door het college te stellen termijn, alle gegevens en inlichtingen die voor de aanspraak op en de hoogte van de tegemoetkoming van belang zijn.*

Advies 20

Toevoegen: “redelijke” termijn (conform 3.3 en 8.2.c.)

Advies 21

In de beantwoording van onze vragen in het voorbereidingstraject wordt aangegeven dat er ruimte is overgelaten voor interpretaties en dat het een bewuste keuze is. De regeling biedt ruimte voor maatwerk, zodat in individuele situaties een passende afweging kan worden gemaakt.
Dit juichen wij toe, maar we zien dat de toepassing van maatwerk alleen is opgenomen in de beantwoording van onze vraag en niet in de beleidsregels. Wij vinden het zeer belangrijk dat de mogelijkheid om maatwerk toe te passen **expliciet** wordt opgenomen in de beleidsregels. Er zijn altijd situaties die niet binnen de beleidsregels kunnen worden opgelost. Een aanvrager kan dan altijd een beroep doen op de beleidsregel dat maatwerk van toepassing kan zijn.

Algemeen advies
De verschillende termijnen zijn, nog altijd, onduidelijk of zelfs niet aangegeven.
De meest gehoorde opmerking uit de doelgroep is:
“”Ik weet niet hoever mijn aanvraag al in behandeling is, ik weet niet wanneer ik bericht krijg, en ondertussen maken we kosten, waarvan ik niet weet of die betaald worden”.
Wat men wil weten:

- Als ik een aanvraag indien, binnen welke maximale termijn heb ik antwoord?
- Ik moet aanvullende informatie verstrekken, binnen welke maximale termijn heb ik antwoord? Dat moet toch op zeer korte termijn kunnen?
- Binnen welke termijn weet ik of mijn aanvraag ontvankelijk is?
- Binnen welke termijn weet ik of mijn aanvraag voor tegemoetkoming wordt toegekend?
- Binnen welk termijn worden reeds gemaakte kosten vergoed?

Het zou de doelgroep helpen als de antwoorden op deze vragen SMART worden opgenomen in de beleidsregels.

Als er nog vragen zijn over ons advies zijn wij vanzelfsprekend bereid een en ander toe te lichten.

Hoogachtend,

Burgeradviesraad Ridderkerk

Bijlage op de volgende pagina:
Schriftelijke vraag-en-antwoord-dialoog ter voorbereiding op het advies.

info@burgeradviesraadridderkerk.nl
www.burgeradviesraadridderkerk.nl
WhatsApp: 06 42 04 72 31

Bijlage 1

Schriftelijke vraag-en-antwoord-dialoog ter voorbereiding op het advies.

Beantwoording vragen Burgeradviesraad

1. Wat zijn de criteria waarop de (hoogte van) de tegemoetkoming wordt gebaseerd?

De hoogte van de tegemoetkoming wordt gebaseerd op:

- het feitelijk benodigde aantal uren kinderopvang (artikel 6, tweede lid);
- de maximumuurtarieven zoals vastgesteld op grond van de Wet kinderopvang (artikel 6, eerste lid);
- de ouderbijdrage op basis van de kinderopvangtoeslagtabel van de Belastingdienst (artikel 6, derde lid).

De gemeentelijke tegemoetkoming bedraagt het verschil tussen de totale kosten van kinderopvang en de vastgestelde ouderbijdrage (artikel 6, derde lid).

2. Moeten beide ouders deelnemen? Volstaat het als één ouder het traject volgt?

Het is voldoende dat één ouder deelneemt aan een door het college vastgesteld traject (artikel 2, eerste lid, onder a). In de beleidsregels is niet opgenomen dat beide ouders moeten deelnemen.

Mooi, maar dat staat dus nergens omschreven in de beleidsregels.

3. Geldt dit ook voor pleegouders, voogden of andere verzorgers?

In de beleidsregels wordt gesproken over “ouders” (artikel 2). Hieronder worden mede verstaan personen die juridisch verantwoordelijk zijn voor het kind, zoals voogden en afhankelijk van de gezagssituatie pleegouders.

Mooi, maar dat staat dus nergens omschreven in de beleidsregels.

Daarbij wordt aangesloten bij degene die het ouderlijk gezag uitoefent dan wel feitelijk verantwoordelijk is voor de verzorging en opvoeding van het kind.

4. Wat zijn de criteria voor sociaal-medische omstandigheden?

De criteria zijn opgenomen in artikel 8, eerste lid:

- medische, psychische of psychosociale problematiek (onder a);
- noodzaak van kinderopvang (onder b);
- onvoldoende eigen netwerk (onder c);

Hoe wordt bepaald of er sprake is van onvoldoende eigen netwerk, ook dit weer in relatie met de AVG? Wanneer is er sprake van onvoldoende netwerk?

- voorliggende voorzieningen niet passend of toereikend (onder d).

5. Wat zijn de criteria in andere situaties (participatie/stabiliteit)?

De beleidsregels kennen twee grondslagen (artikel 2, eerste lid):

- deelname aan een traject (onder a);
- sociaal-medische omstandigheden (onder b).

Andere situaties vallen onder één van deze twee grondslagen.

Dit is tegenstrijdig.

info@burgeradviesraadridderkerk.nl
www.burgeradviesraadridderkerk.nl
WhatsApp: 06 42 04 72 31

Enerzijds zijn er maar twee grondslagen (twee situaties), anderzijds vallen alle andere situaties óók onder deze situaties. Dat is niet duidelijk.

6. Wat zijn de basiscriteria voor toekenning?

De basiscriteria volgen uit artikel 2 en artikel 8:

- sprake van een traject of sociaal-medische omstandigheden (artikel 2, eerste lid);
- kinderopvang is noodzakelijk (artikel 2, tweede lid);
- opvang is geregistreerd (artikel 2, vierde lid);
- geen passende voorliggende voorziening (artikel 8, eerste lid, onder d);
- bij trajecten: recht op kinderopvangtoeslag (artikel 2, zevende lid).

7. Is kinderopvangtoeslag gekoppeld aan deelname aan een traject?

Ja. Indien sprake is van een traject, bestaat geen recht op een tegemoetkoming als er geen recht is op kinderopvangtoeslag (artikel 2, zevende lid), tenzij sprake is van sociaal-medische omstandigheden (artikel 8).

8. Is de regeling alleen bedoeld voor inburgering?

Nee. De regeling is bedoeld voor:

- trajecten gericht op arbeidsparticipatie, scholing of inburgering (artikel 2, eerste lid, onder a); en
- sociaal-medische omstandigheden (artikel 2, eerste lid, onder b en artikel 8).

9. Wanneer gaat de regeling in?

De regeling treedt in werking op de eerste dag na bekendmaking (artikel 13, eerste lid).
Dit klopt niet met de bepaling dat de regeling met terugwerkende kracht wordt opgenomen**.**

10. Kan een tegemoetkoming bij sociaal-medische omstandigheden vóór of na een traject worden toegekend?

Ja. Sociaal-medische omstandigheden vormen een zelfstandige grondslag en staan los van trajecten (artikel 2, eerste lid, onder b en artikel 8, tiende lid).

11. Is sociaal-medische situatie zonder traject voldoende?

Ja. Ook zonder traject kan een tegemoetkoming worden toegekend indien wordt voldaan aan de criteria van artikel 8 (artikel 2, eerste lid, onder b).

12. Wat is het verschil tussen sociale, medische en sociaal-medische omstandigheden?

De beleidsregels hanteren de term sociaal-medische omstandigheden als overkoepelend begrip (artikel 8). Dit betreft situaties waarin medische, psychische en/of sociale factoren samenhangen en leiden tot een noodzaak voor kinderopvang (artikel 8, eerste lid).

13. Hoe wordt de privacy (AVG) geborgd?

De uitvoering van de regeling vindt plaats binnen de kaders van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Gegevens worden verwerkt voor de uitvoering van de regeling, waaronder monitoring en begeleiding (artikel 8, vijfde tot en met zevende lid), conform de geldende privacyregels.

14. Waarin verschilt de versterkte monitoring?

Bij sociaal-medische omstandigheden is sprake van intensievere begeleiding (artikel 8):

- ondersteuningsplan (vijfde lid);
- periodieke monitoring (zesde lid);
- evaluatiemomenten (zevende lid).

Korte duiding

De regeling is bewust opgebouwd uit twee grondslagen:

- ondersteuning in het kader van een traject (arbeidsparticipatie, scholing of inburgering); en
- ondersteuning op basis van sociaal-medische omstandigheden.

Deze tweedeling maakt het mogelijk om zowel participatie als de stabiliteit en veiligheid binnen het gezin te ondersteunen.
De beantwoording laat zien dat op sommige onderdelen ruimte bestaat voor interpretatie. Dit is een bewuste keuze. De regeling biedt namelijk ruimte voor maatwerk, zodat in individuele situaties een passende afweging kan worden gemaakt.
Dit betekent dat niet alle situaties volledig juridisch zijn dichtgetimmerd. Dit is geen omissie, maar een bewuste beleidsmatige keuze om recht te kunnen doen aan de diversiteit van situaties waarin ouders zich kunnen bevinden.

Dat betekent dat indien er sprake is van maatwerk en interpretatie besluiten wel altijd voldoende gemotiveerd moeten worden op juridische gronden. Hoe wordt dat geborgd?